

ATOMUN İÇ YAPISI

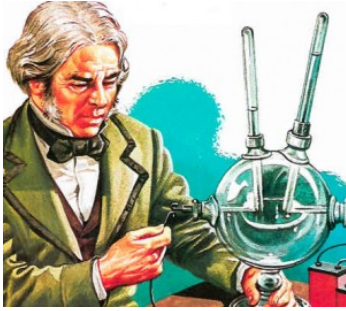
ELEKTRİK VE ATOM

BENJAMİN FRANKLİN

- Her madde elektrik yükü bakımından nötrdür.
- İki madde birbirine sürtülürse bir maddeden diğerine elektrik yükü aktarılır.
- Elektrik yükü kaybeden madde pozitif (+) yükle yüklenirken, elektrik yükü kazanan madde negatif (-) yükle yüklenir.

Elektriklenme olayı maddelerin atomlarında + ve – yükler bulunduğunu, yani atomların bölünebilir olduğu ortaya koyar!!!

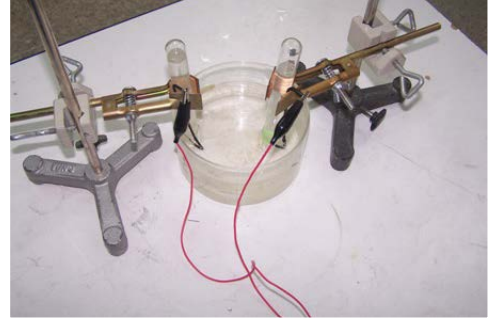
FARADAY – Elektroliz

Elektroliz: Elektrik akımı ile bileşiklerin ayrıştırılmasıdır.

★ Aynı miktar elektrik yüküyle çeşitli elementlerin biriken kütleleri o elementlerin atom kütlelerine bölünürse sabit bir tam sayı elde edilir.

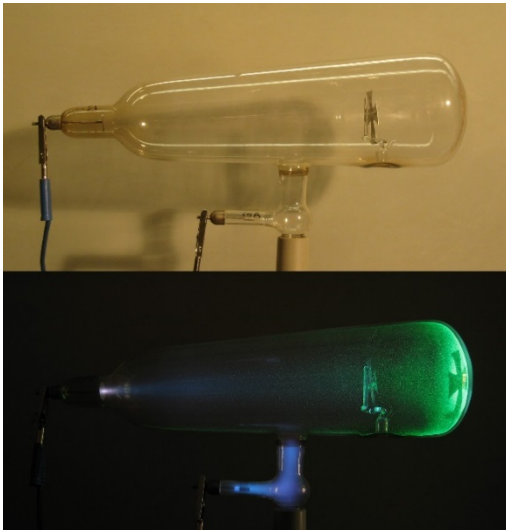
- ★ Bir atom ancak belli bir miktarda elektrik yükü taşıyabilir.
- ★ Elektrik yükü parçacıklar halinde taşınır.
- ★ Elektrik taneciklerden meydana gelir.

ELEKTRONUN KEŞFİ

THOMSON

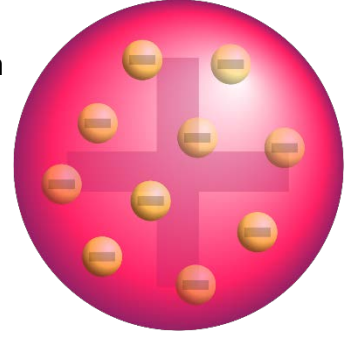
Katot Işınları Deneyi (Crooks tüpü)

- ★ Katot ışınları yüksek gerilimden kaynaklanır.
- ★ Katottan (- uçtan) anoda (+ uca) doğru ilerler.
- ★ Manyetik alanda sapar. (Yüklüdür)
- ★ Elektrik alanda + levhaya yaklaşır. (- yükle yüklüdür)
- ★ Katot ışınlarının hareketi Crooks tüpünün içindeki gazın cinsine bağlı değildir. (Her maddede – yükler bulunur)

Thomson Atom Modeli – ÜZÜMLÜ KEK MODELİ

Atom pozitif olup içinde bu yüklere eşit sayıda ve homojen olarak dağılmış – yüklü tanecikler bulundurur

(-) yüklü taneciklere ELEKTRON adını veren ise **STONEY**dir.

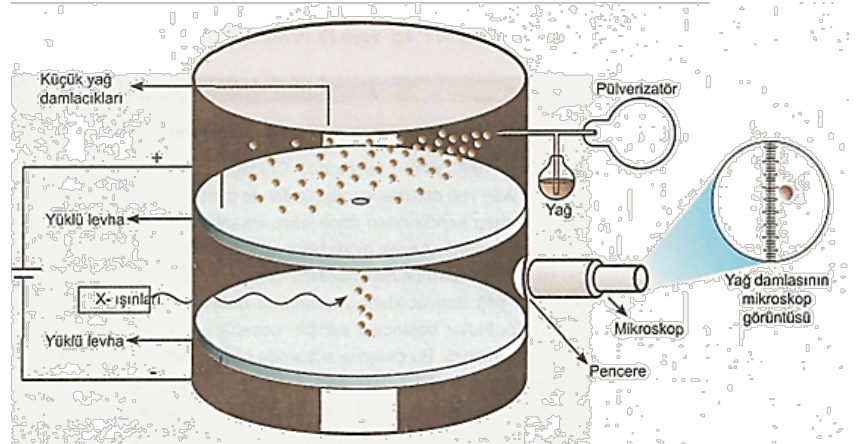
Thomson, katot ışınları deneyinden **elektronun yük/kütle oranını hesaplamıştır.**

$$\frac{\text{Yük}}{\text{Kütle}} = \frac{q}{m} = -1,7588.108 \text{ C/g}$$

MİLLİKAN – Yağ Damlası Deneyi

Elektronun yükünün sayı değeri **hesaplamıştır.**

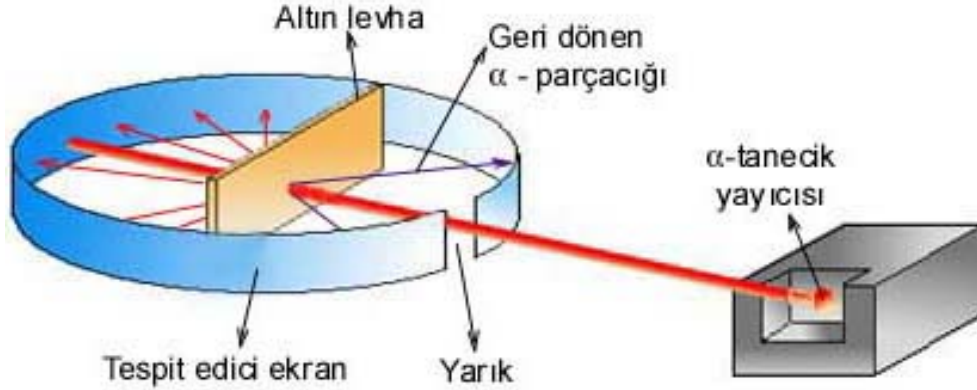
$$q = -1,6022.10^{-19} \text{ C}$$

Thomson'un q/m bilgisinden elektronun kütlesi $m = 9,1096.10^{-28} \text{ g}$ olarak bulunur.

ATOM ÇEKİRDEĞİNİN KEŞFİ

RUTHERFORD ATOM MODELİ

● Rutherford'un α - parçacığı saçılması deneyi

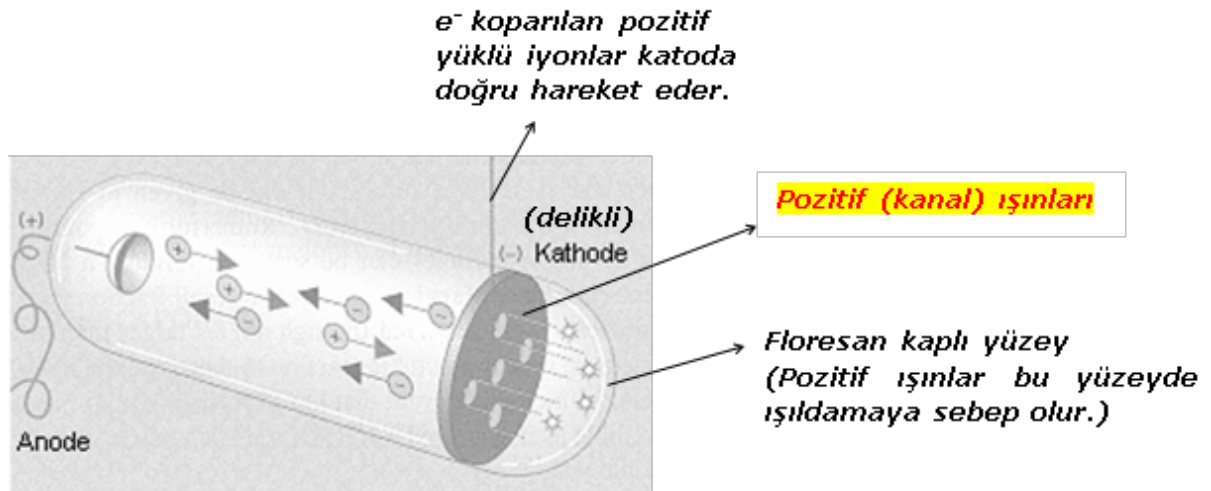
- ★ Bir atomda pozitif yükler, çekirdek denilen küçük bölgede toplanmıştır. (ÇEKİRDEK)
- ★ Çekirdek + yükle yüklüdür.
- ★ Alfa taneciklerinin çoğu hiç sapmadığına göre, atom çoğunlukla boşluktan oluşmuştur.
- ★ Elektronlar çekirdek etrafında bulunur ve + yüklere eşit sayıdadır.
- ★ Pozitif yüklerin toplam kütlesi, atom kütlesinin yaklaşık yarısı kadardır.

CHADWICK

- ★ Pozitif yüklerin toplam kütlesi, atom kütlesinin yaklaşık yarısı kadardır.
- ★ Diğer yarısı yüksüz tanecik yani **NÖTRON**'ların kütlesidir.

PROTONUN KEŞFİ

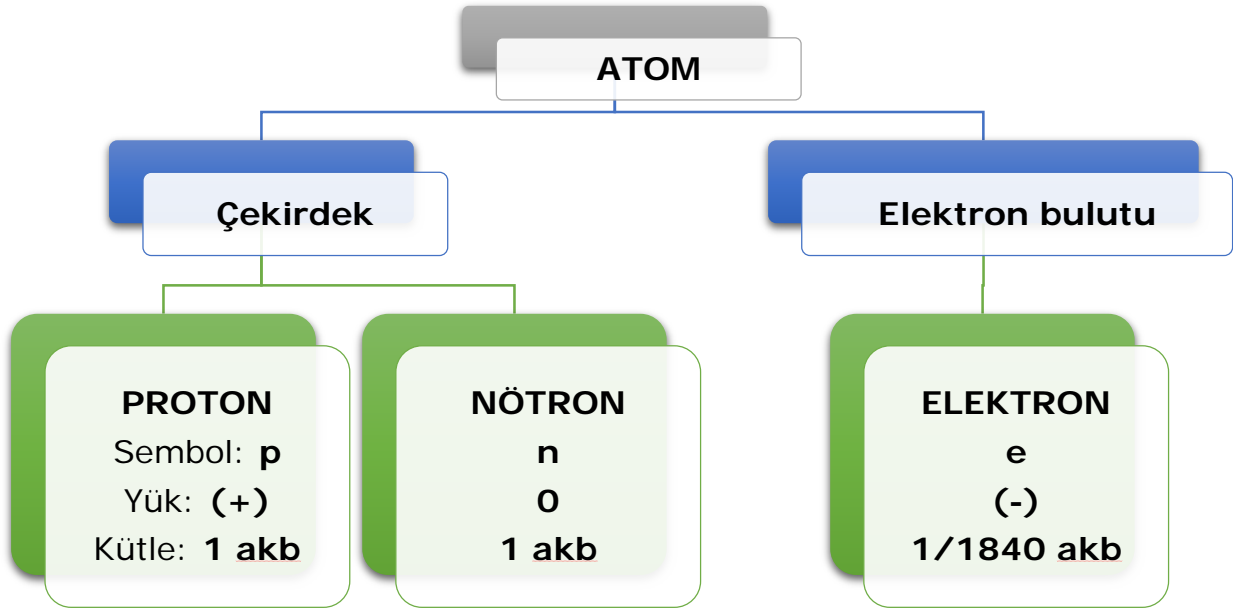
GOLDSTEIN – Kanal Işınları

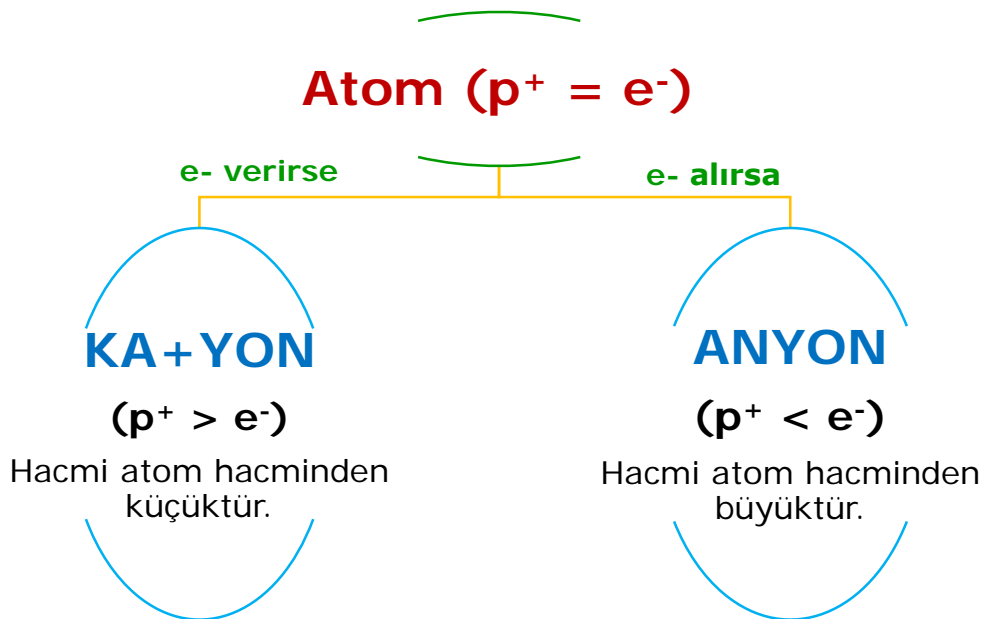
Sonuç:

Parçacık	Yük	Kütle
e^-	$-1,6022 \cdot 10^{-19} \text{ C}$	$9,109 \cdot 10^{-28} \text{ g}$
p^+	$+1,6022 \cdot 10^{-19} \text{ C}$	$1,67 \cdot 10^{-24} \text{ g}$
n	0	$1,67 \cdot 10^{-24} \text{ g}$

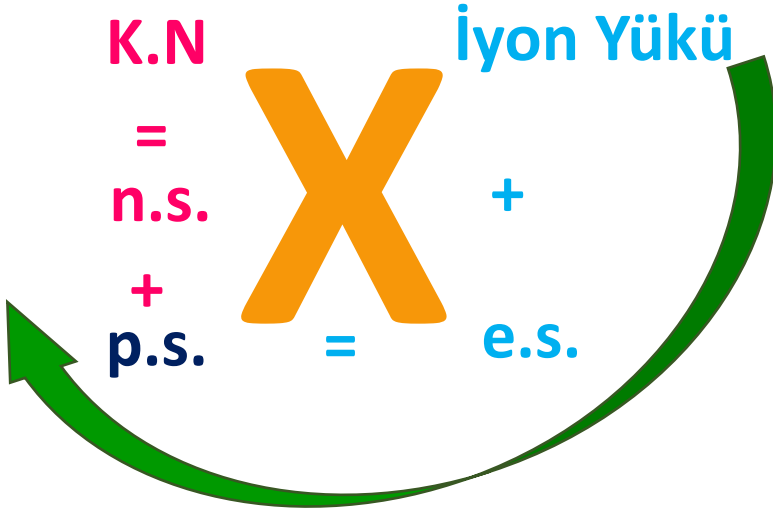
ATOM ve ATOM ALTI TANECİKLER

ATOMLARDAN İYON OLUŞUMU

ATOM SEMBOLÜ VE TANECİKLERİ

$$\text{İyon yükü} + \text{e.s.} = \text{p.s.}$$

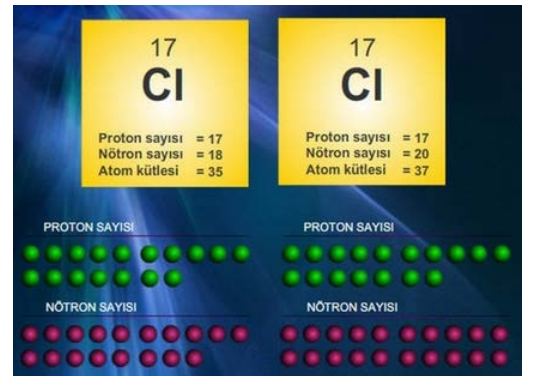
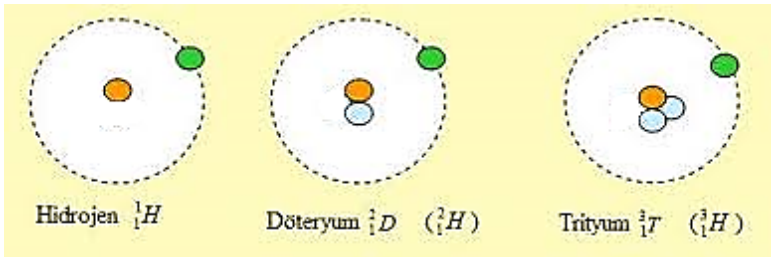
$$\text{p.s.} + \text{n.s.} = \text{K.N}$$

ATOM ALTI TANECİKLER

İZOTOP ATOMLAR

Proton sayısı aynı, nötron sayısı (kütle numarası) farklı olan atomlardır.

Ortalama Atom Kütlesi = [1.izotopun (K.N * Yüzdesi)] + [2.izotopun (K.N * Yüzdesi)]

Örnek: ^{37}Cl atomunun doğada oranı: %25

^{35}Cl atomunun doğada oranı: %75

Cl için ortalama atom kütlesi:

$$\text{O.A.K} = 37 \cdot \frac{25}{100} + 35 \cdot \frac{75}{100} = 35,5$$

İzoton Atomlar

Sadece nötron sayısı aynı olan atomlardır.

Örnek: $^{23}_{11}\text{Na}$ – $^{24}_{12}\text{Mg}$

İzobar Atomlar

Sadece kütle numarası aynı olan atomlardır.

Örnek: ^{40}Ca – ^{40}Ar